

Saksdokumenter - sak PS 0016/19

Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Bystyret
Møtedato: 28.02.2019
Sak: 16/19

Tittel: **Saksprotokoll - Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat: Behandlet
Arkivsak: 18/33693

Vedtak:

1. Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019 – 2023 har følgende mål:
  - a. Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023 har som overordnet målsetting å redusere fattigdom blant innbyggerne.
  - b. Barnefamilier med svak økonomi skal få god og koordinert hjelp fra BFT, HVK og øvrige instanser i Trondheim kommune. Barn og voksne skal følges opp samtidig.
  - c. Alle skal ha et godt sted å bo, og en trygg bolig er et viktig grunnlag for å nå de øvrige målene i fattigdomsplanen. Innbyggere som har behov for kommunal bolig skal sikres mest mulig stabile boforhold
  - d. Fattigdomsplanen skal bidra til å sikre alle barns rett til hvile, fritid og lek og til å delta i kunst og kulturliv. Barn skal kunne velge det fritidstilbudet de selv ønsker. Det er en utfordring å identifisere barnefamilier der barna på grunn av svak økonomi ikke deltar i fritidsaktiviteter. Forutsetningen for å kunne bidra til å sikre disse barna samme mulighet som andre er blant annet mer aktiv innsats fra oppvekstinstitusjonenes side når det gjelder informasjon og oppfølging.
  - e. Et nært og forpliktende samarbeid på tvers av kommunale tjenester skal sikres, og familier med behov for hjelp skal ha en primærkontakt.
  - f. Ungdom som mottar sosialhjelp eller er i risiko for å måtte behøve sosialhjelp skal kartlegges og få relevante tiltak som raskt leder tilbake til utdanning eller arbeid
  - g. NAV-kontorene skal i samarbeid med brukere, arbeidsgiver og andre jakte på de beste formene for tiltak og oppfølging, og hver enkelt bruker skal få den hjelpen som gir vedkommende best og mest effektiv bistand til å bli selvforsørget.
  - h. Innbyggere som har varige helseproblem skal få hjelp som bidrar til at de får en stabil og meningsfylt tilværelse
  - i. Alle ansatte i forvaltningstjenesten (NAV, helse- og velferdskontorene og barne- og familietjenesten) skal ha kompetanse på helhetlig familiearbeid. Ansatte skal ha tilstrekkelig kompetanse på ungdomsarbeid, boligrådgivning og økonomisk råd og veiledning til å kunne henvise riktig.
  - j. Kommunen skal være lærings- og treningsarena, og øke andelen ansatte med nedsatt funksjonsevne.
  - k. Fattigdomsplanen skal bidra til å oppfylle kommunens mål om å øke andelen av tjenester innen helse og velferd som utføres av ideell sektor.

Trondheim kommune

2. Rådmannen bes utarbeide forslag til resultatmål og tiltak for de nye målene vedtatt av bystyret, og legge disse frem for formannskapet til politisk behandling.
3. Bystyret godkjenner rådmannens forslag til ny handlingsplan mot fattigdom, med følgende endringer:
  - a. Bystyret ber NAV sørge for at mennesker med varig uføretrygd som ønsker å komme tilbake i arbeid, skal få hjelp til dette uten å miste sin økonomiske trygghet.
  - b. Nivået på sosialhjelp for familier skal økes i planperioden ved at barnetrygden holdes utenfor beregningsgrunnlaget. Rådmannen bes vurdere om det er nødvendig med en ytterligere økning i ungdomssatsene for å oppnå fattigdomsplanens mål.
  - c. I situasjoner hvor barnehage og SFO ikke betales, og familien står i fare for å få inkasso og oppsigelse, skal kommunen aktivt undersøke hvorvidt dette er et uttrykk for manglende betalingsevne, og i så tilfelle finne løsninger som bidrar til at barna kan beholde barnehageplassen/SFO-tilbudet. Barna skal få beholde SFO-plassen mens kartleggingen foregår.
  - d. I samarbeid med idretten skal det legges til rette for flere byttedager og utlånsordninger for idrettsutstyr innenfor et bredt spekter av ulike idretter.
  - e. Rådmannen bes gjennomgå retningslinjene for tildeling av stønad til fritidsaktiviteter og utstyr gjennom NAV, slik at man sikrer enhetlig praksis og at alle som trenger det får innvilget sine søknader. Informasjon om stønaden må gis til alle, både direkte og via idretten selv.
  - f. Mennesker som har fått innvilget startlån skal få tilbud om praktisk bistand til kjøp av bolig, slik at man får kjøpt bolig som er i god stand og tilpasset behovet.
  - g. Trondheim kommune skal bidra til at brukere med varige helseproblem opplever økt livskvalitet og livsmestring, for eksempel gjennom frivillig arbeid eller andre meningsfylte aktiviteter.
  - h. Trondheim kommune skal bidra til utviklingen av et nasjonalt aktivitetskort for at barn i lavinntektsfamilier skal kunne delta i fritidsaktiviteter. Den statlige ordningen legger opp til en universell ordning for barn fra 6 til 18 år. Det er viktig at den gjennomføres på en måte som ikke oppleves stigmatiserende. Trondheim kommune bør bidra i utviklingen av ordningen ved å søke om å bli pilotkommune for tiltaket.
  - i. Det skal tilrettelegges for flere utlånsordninger for idrettsutstyr ved skoler og barnehager, for eksempel etter mønster fra Lilleby skole.
4. Bystyret ber rådmannen i boligpolitisk plan redegjøre for hvordan den sosiale boligpolitikken i større grad kan ha barns beste som premiss, og sikrer god oppfølging av familiene, med kontraktslengder og vilkår tilpasset familiens behov. Det må legges særlig vekt på at barn skal bo trygt og godt og sikres stabile boforhold. Rådmannen bes redegjøre for hvordan endringer i statlig bostøtte virker inn på økonomien i fattige familier, spesielt i kommunale leiligheter.
5. Bystyret ber rådmannen komme tilbake med en sak om hvordan likemannsarbeid/erfaringskonsulenter kan benyttes innen arbeid mot fattigdom.
6. Retten til arbeidsavklaringspenger er redusert fra fire til tre år og kravene er innskjerpet. Dette har medført at en gruppe av ulike årsaker står uten inntekt etter tre år og blir avhengige av sosialhjelp. Bystyret ber rådmannen komme tilbake med en sak hvor omfanget kartlegges og tiltak vurderes.
7. Bystyret ber rådmannen vurdere hvordan tiltak mot fattigdom og sosial ulikhet kan bidra til å forebygge utenforskap, vold og sosial uro blant barn og unge i Trondheim.

Trondheim kommune

8. Bystyret ber rådmannen legge inn nødvendige midler i budsjett- og økonomiplaner for å følge opp handlingsplanen.

FLERTALLSMERKNAD – H, KrF, V, SV, MDG, FrP, PP, Sp, Ap:

Merknadsstillerne forutsetter at frivilligheten og sosiale entreprenører gis en viktig rolle i kommunens fattigdomsbekjempelse. Kamp mot fattigdom krever et bredt sett av tiltak for å lykkes. Kommunen har et overordnet ansvar for å gjennomføre planen, men ved å komme tettere på de som omfattes av planen ved hjelp av frivilligheten øker muligheten for å lykkes.

Behandling:

Dokument til møtet:

Notat fra rådmannen datert 29.11.2018

Turid Stenseth (Ap) alternativt forslag til punkt 1b pva Ap, Sp, KrF, MDG, PP, V, H:
Barnefamilier med svak økonomi skal få god og koordinert hjelp fra BFT, HVK og øvrige instanser i Trondheim kommune. Barn og voksne skal følges opp samtidig.

Ottar Michelsen (SV) alternativt forslag til 3b:
Nivået på sosialhjelp for familier skal økes i planperioden ved at barnetrygden holdes utenfor beregningsgrunnlaget. Rådmannen bes fremme en sak med gjennomgang av ungdomssatsene for å oppnå fattigdomsplanens mål og for å unngå dagens uheldige utslag ved fylte 18 år. Ordningen med egen korttidssats fjernes.

Turid Stenseth (Ap) alternativt forslag til punkt 3c pva Ap, Sp, KrF, MDG, PP, V, H:
I situasjoner hvor barnehage og SFO ikke betales, og familien står i fare for å få inkasso og oppsigelse, skal kommunen aktivt undersøke hvorvidt dette er et uttrykk for manglende betalingsevne, og i så tilfelle finne løsninger som bidrar til at barna kan beholde barnehageplassen/SFO-tilbudet.

Turid Stenseth (Ap) tilleggsforslag til punkt 1d pva Ap, Sp, KrF, MDG, PP, V, H:
Det er en utfordring å identifisere barnefamilier der barna på grunn av svak økonomi ikke deltar i fritidsaktiviteter. Forutsetningen for å kunne bidra til å sikre disse barna samme mulighet som andre er blant annet mer aktiv innsats fra oppvekstinstitusjonenes side når det gjelder informasjon og oppfølging.

Ottar Michelsen (SV) tilleggsforslag til innstillingen punkt 1, nytt punkt 1 l.:
Kommunen skal legge til rette for arbeidstrening for innvandrere og ved behov tilby økt lengde på introduksjonsprogrammet

Ragna Vorkinnslie (R) tilleggsforslag til innstillingen punkt 3c:
Barna skal få beholde SFO-plassen mens kartleggingen foregår.

Kjetil Utne (H) tilleggsforslag til punkt 3h:
Den statlige ordningen legger opp til en universell ordning for barn fra 6 til 18 år. Det er viktig at den gjennomføres på en måte som ikke oppleves stigmatiserende. Trondheim kommune bør bidra i utviklingen av ordningen ved å søke om å bli pilotkommune for tiltaket.

Trondheim kommune

Roald Arentz (R) tilleggsforslag til innstillingen punkt 3, nytt pkt 3 i.:

Det skal tilrettelegges for flere utlånsordninger for idrettsutstyr ved skoler og barnehager, for eksempel etter mønster fra Lilleby skole.

Ragna Vorkinnslien (R) tilleggsforslag til innstillingen punkt 4:

Rådmannen bes redegjøre for hvordan endringer i statlig bostøtte virker inn på økonomien i fattige familier, spesielt i kommunale leiligheter.

Morten Kokaas (PP) tilleggsforslag, nytt punkt:

Bystyret ber rådmannen fremme en sak som vurderer kommunalt frikort for egenandeler ved helsetjenester som virkemiddel, slik at personer med varig lav inntekt kan benytte seg av nødvendige helsetjenester. Oslo kommunes modell for kommunalt frikort legges til grunn for det videre arbeid.

Bystyret mener at en kommunal ytelse bør vurderes å være et supplement til ulike trygdeytelser etter lov om trygdeytelser. Formålet bør være at frikort skal sikre at personer med varig lav inntekt kan benytte seg av nødvendige helsetjenester. Ordningen er behovsprøvd, som i praksis betyr at normen ved livsopphold legges til grunn ved beregninger, og det tas utgangspunkt i personer som allerede mottar økonomisk sosialhjelp.

Roald Arentz (R) tilleggsforslag, nytt punkt:

Bystyret ber rådmannen vurdere hvordan tiltak mot fattigdom og sosial ulikhet kan bidra til å forebygge utenforskap, vold og sosial uro blant barn og unge i Trondheim.

Ottar Michelsen (SV) tilleggsforslag, nytt punkt:

Bystyret ber rådmannen legge inn nødvendige midler i budsjett- og økonomiplaner for å følge opp handlingsplanen.

Kjetil Utne (H) tilleggsforslag, nytt punkt:

Gode rollemodeller og myndiggjøring av ungdom i lavinntektsfamilier er en nøkkel for å få mennesker ut av fattigdom. Trondheim kommune må derfor gi støtte til ledertrening i regi av frivillige organisasjoner for unge fra lavinntektsfamilier.

Ola Lund Renolen (MDG) tilleggsforslag, nytt punkt:

- a. Bystyret ber rådmannen om å utrede en ordning som sikrer lavinntektsfamilier deltagelse i samfunnet uten behov for utstrakt og gjentakende kartlegging.
- b. Utredningen bør inneholde en vurdering av et lokalt prøveprosjekt med borgerlønn som erstatning for sosialhjelp og ev. andre trygdeytelser.

Kjetil Utne (H) merknad:

Merknadsstillerne forutsetter at frivilligheten og sosiale entreprenører gis en viktig rolle i kommunens fattigdomsbekjempelse. Kamp mot fattigdom krever et bredt sett av tiltak for å lykkes. Kommunen har et overordnet ansvar for å gjennomføre planen, men ved å komme tettere på de som omfattes av planen ved hjelp av frivilligheten øker muligheten for å lykkes.

Ragna Vorkinnslien (R) merknad:

Trondheim kommune

Merknadsstiller er positiv til fattigdomsplanen, men bemerker at om man skal få ned fattigdommen i kommunen må det også følge med midler i budsjettet som er rettet mot fattigdomsbekjempelse.

Votering:

Innstillingen unntatt pkt 1b, 1k, 3b, 3c ble enstemmig vedtatt.

Ved alternativ votering mellom innstillingen pkt 1b og Stenseths forslag ble Stenseths forslag enstemmig vedtatt.

Innstillingen pkt 1k ble vedtatt mot 2 stemmer (2R).

Ved alternativ votering mellom innstillingen pkt 3b og Michelsens forslag ble innstillingen vedtatt mot 26 stemmer (1Ap, 14H, 5MDG, 4SV, 2R) avgitt for Michelsens forslag.

Ved alternativ votering mellom innstillingen pkt 3c og Stenseths forslag ble Stenseths forslag enstemmig vedtatt.

Stenseths forslag tillegg til pkt 1d ble enstemmig vedtatt.

Michelsens forslag nytt pkt 1l fikk 10 stemmer (4FrP, 4SV, 2R) og falt.

Vorkinnsliens forslag tillegg til pkt 3c ble vedtatt mot 1 stemme (1KrF).

Utnes forslag tillegg til pkt 3h ble vedtatt mot 26 stemmer (26Ap).

Arentz' forslag nytt pkt 3i ble vedtatt mot 28 stemmer (24Ap, 2KrF, 2Sp).

Vorkinnsliens forslag tillegg til pkt 4 ble enstemmig vedtatt.

Kokaas' forslag nytt punkt fikk 13 stemmer (5MDG, 4SV, 2PP, 2R) og falt.

Arentz' forslag nytt punkt ble vedtatt mot 4 stemmer (4V).

Michelsens forslag nytt punkt ble enstemmig vedtatt.

Utnes forslag nytt punkt fikk 14 stemmer (14H) og falt.

Renolens forslag a fikk 28 stemmer (1Ap, 14H, 5MDG, 4SV, 2PP, 2R) og falt.

Renolens forslag b fikk 7 stemmer (5MDG, 2PP) og falt.

KrF, V, SV, MDG, FrP, PP, Sp, Ap sluttet seg til merknaden fra H

Merknaden fra R ble frafalt som følge av vedtaket.

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Helse- og velferdskomiteen
Møtedato: 28.11.2018
Sak: 25/18

Tittel: **Saksprotokoll - Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat: Saken utsatt
Arkivsak: 18/33693

Vedtak

1. Sakens sluttbehandling utsettes til neste møte.
2. Saken sendes KIF-komiteen og Oppvekstkomiteen for uttalelse
3. Komiteen arrangerer et temamøte før komiteens sluttbehandling

Følgende innstilling følger saken:

Bystyret godkjenner rådmannens forslag til ny handlingsplan mot fattigdom.

Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023 har følgende mål:

1. Barnefamilier med svak økonomi skal få god og koordinert hjelp fra Trondheim kommune. Barn og voksne skal følges opp samtidig.
2. Barn og unge i familier med svak økonomi skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter.
3. NAV-kontorene skal i samarbeid med brukere, arbeidsgiver og andre jakte på de beste formene for tiltak og oppfølging, og hver enkelt bruker skal få den hjelpen som gir vedkommende best og mest effektiv bistand til å bli selvforsørget.
4. Innbyggere som har varige helseproblemer skal få hjelp som bidrar til at de får en stabil og forutsigbar tilværelse.
5. Alle ansatte i forvaltningstjenesten (NAV, helse- og velferdskontorene og barne- og familietjenesten) skal ha kompetanse på helhetlig familiearbeid. Ansatte skal ha tilstrekkelig kompetanse på ungdomsarbeid, boligrådgivning og økonomisk råd og veiledning til å kunne henvise riktig.
6. Kommunen skal være lærings- og treningsarena

Saksordfører: Hildegunn Gutvik (Ap)

Trondheim kommune

Behandling:

Marte Løvik (SP), forslag

Sakens sluttbehandling utsettes til neste møte.

Saken sendes KIF-komiteen og Oppvekstkomiteen for uttalelse

Komiteen arrangerer et temamøte før komiteens sluttbehandling

Votering

Løviks forslag ble enstemmig vedtatt

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Helse- og velferdskomiteen
Møtedato: 09.01.2019
Sak: 25/18

Tittel: **Saksprotokoll - Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat: Behandlet
Arkivsak: 18/33693

Vedtak

Saken behandles i neste møte.

Følgende innstilling følger saken.

1. Bystyret godkjenner rådmannens forslag til ny handlingsplan mot fattigdom.

Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023 har følgende mål:

2. Barnefamilier med svak økonomi skal få god og koordinert hjelp fra Trondheim kommune. Barn og voksne skal følges opp samtidig.
3. Barn og unge i familier med svak økonomi skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter.
4. NAV-kontorene skal i samarbeid med brukere, arbeidsgiver og andre jakte på de beste formene for tiltak og oppfølging, og hver enkelt bruker skal få den hjelpen som gir vedkommende best og mest effektiv bistand til å bli selvforsørget.
5. Innbyggere som har varige helseproblem skal få hjelp som bidrar til at de får en stabil og forutsigbar tilværelse.
6. Alle ansatte i forvaltningstjenesten (NAV, helse- og velferdskontorene og barne- og familietjenesten) skal ha kompetanse på helhetlig familiearbeid. Ansatte skal ha tilstrekkelig kompetanse på ungdomsarbeid, boligrådgivning og økonomisk råd og veiledning til å kunne henvise riktig.
7. Kommunen skal være lærings- og treningsarena

Behandling:

Trondheim kommune

Møtet var i sin helhet lagt opp som et høringsmøte, og behandlinga av selve saken og innstillinga tas i neste komitemøte.

Orienteringer ble gitt slik:

- Rådmannen v/saksbehandler orienterte om innholdet i selve saken.
- Lederne for de to NAV-kontorene i byen orienterte om NAVs virkemidler og arbeid med "fattigdom".
- Organisasjoner med drivere og brukere:
  - Bispehaugen, - idrett med erfaringer fra allidrett og lagidrett.
  - Home-start familiekontakten.
  - Frelsesarmeen
  - Bruker med egen historie og erfaringer
  - Stavne, - dagsverket, sammen med to brukere.

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Kultur-, idrett- og friluftslivskomiteen
Møtedato: 15.01.2019
Sak: 3/19

Tittel: **Saksprotokoll - Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat:
Arkivsak: 18/33693

Vedtak

Kultur-, Idrett- og Friluftslivskomiteen har følgende

UTTALELSE:

Det overordnede målet i planen bør være å redusere fattigdom i Trondheim Kommune. KIF-komiteen ser det viktig at barn, ungdom og familier med svak økonomi har muligheten til å delta gratis på kultur- og fritidsaktiviteter. Det bør fastslås i planen at familier med svak økonomi har muligheten til å delta og oppleve berikende kulturopplevelser gratis uten å bli stigmatisert.

Kultur-, Idrett- og Friluftslivskomiteen mener at et bredt engasjement fra både det offentlige, privat og frivillig sektor er nødvendig for å løse utfordringene. Komiteen har følgende kommentarer til planen:

1. Frivillig sektor må gis en langt større rolle i dette arbeidet enn det som fremgår av handlingsplanen.
2. Komiteen vil spesielt peke på frivilligsentralene, som i større grad bør rekruttere og engasjere deltagere fra innvandrer miljøet og andre grupper som er omfattet av handlingsplanen. Det er viktig at disse gruppene ikke bare blir passive mottakere av hjelp fra frivilligsentralene, men også aktive deltagere.
3. Vi vil understreke viktigheten av frivilligheten som en arena for å rekruttere og lære opp deltagere til lederoppgaver og rollemodeller.
4. Deltagere i frivilligheten som har rett til ulike ordninger i form av gratis eller sterkt reduserte pris på kontingenter, deltakeravgifter osv må kunne få dette uten å måtte søke hver gang. Noen av dagens ordninger kan virke stigmatiserende.

Trondheim kommune

Kultur-, idrett- og friluftslivskomiteen (KIF) viser til at selv om Trondheim har hatt en fattigdomsplan, har andelen fattige i Trondheim økt de senere åra. Noe av økningen kan forklares med økt innvandring, men ikke alt. Dette kan uansett ikke brukes til å rettfærdiggjøre en økning, det er derfor viktig at den kommende planen får en tydelig og konkret handlingsdel. Komiteen vil uttrykke særlig bekymring for de som er i vedvarende fattigdom og ikke minst barn som ikke selv kan gjøre noe for å komme ut av denne situasjonen.

KIF komiteen mener det viktigste tiltaket på lang sikt er å unngå at nye grupper havner i vedvarende fattigdom. Tilpasset undervisning og god oppfølging av elever som står i fare for å falle ut av skoleløpet er her helt sentralt. Tilsvarende er det viktig med aktivitetsrett for unge mottakere av sosialstønad og muligheten for å forlenge introduksjonsprogrammet for de som trenger en lengre periode med opplæring.

På kort sikt er det viktig med tiltak som motvirker fattigdom eller effektene av fattigdom. Det kanskje viktigste grepet er å sikre en stabil boligsituasjon. Tildeling av kommunale utleieboliger og praksis rundt forlengelse av leiekontrakter er derfor sentralt. Videre vil tiltak som videre innføring av gratis kjernetid i SFO, søskenmoderasjoner i SFO og på tvers av SFO og barnehage, økt inntektsgrense for friplass i kulturskolen og støtte til utlånsentraler være viktige. KIF komiteen mener det må slås fast i fattigdomsplanen at alle barn og unge skal ha rett til å delta i minst en fritidsaktivitet.

KIF komiteen vil påpeke at fordelingsutvalget har pekt på barnetrygd som det mest målrettede grepet for å motvirke barnefattigdom. Trondheim kommune bør derfor avslutte dagens praksis med å inntektsberegne barnetrygd for sosialhjelpsmottakere.

Behandling:

Kjetil Utne (H) fremmet følgende forslag:

Kultur-, Idrett- og Friluftslivskomiteen mener at et bredt engasjement fra både det offentlige, privat og frivillig sektor er nødvendig for å løse utfordringene. Komiteen har følgende kommentarer til planen:

1. Frivillig sektor må gis en langt større rolle i dette arbeidet enn det som fremgår av handlingsplanen.
2. Komiteen vil spesielt peke på frivilligsentralene, som i større grad bør rekruttere og engasjere deltagere fra innvandrer miljøet og andre grupper som er omfattet av handlingsplanen. Det er viktig at disse gruppene ikke bare blir passive mottakere av hjelp fra frivilligsentralene, men også aktive deltagere.
3. Vi vil understreke viktigheten av frivilligheten som en arena for å rekruttere og lære opp deltagere til lederoppgaver og rollemodeller.

Anette Ystgaard (Ap) fremmet forslag til nytt pkt. 4 på vegne av Ap, V, PP, H og SV:

Deltagere i frivilligheten som har rett til ulike ordninger i form av gratis eller sterkt reduserte pris på kontingenter, deltakeravgifter osv må kunne få dette uten å måtte søke hver gang. Noen av dagens ordninger kan virke stigmatiserende.

Latifa Nasser (SV) fremmet følgende forslag:

Trondheim kommune

Kultur-, idrett- og friluftslivskomiteen (KIF) viser til at selv om Trondheim har hatt en fattigdomsplan, har andelen fattige i Trondheim økt de senere åra. Noe av økningen kan forklares med økt innvandring, men ikke alt. Dette kan uansett ikke brukes til å rettferdiggjøre en økning, det er derfor viktig at den kommende planen får en tydelig og konkret handlingsdel. Komiteen vil uttrykke særlig bekymring for de som er i vedvarende fattigdom og ikke minst barn som ikke selv kan gjøre noe for å komme ut av denne situasjonen.

KIF komiteen mener det viktigste tiltaket på lang sikt er å unngå at nye grupper havner i vedvarende fattigdom. Tilpasset undervisning og god oppfølging av elever som står i fare for å falle ut av skoleløpet er her helt sentralt. Tilsvarende er det viktig med aktivitetsrett for unge mottakere av sosialstønad og muligheten for å forlenge introduksjonsprogrammet for de som trenger en lengre periode med opplæring.

På kort sikt er det viktig med tiltak som motvirker fattigdom eller effektene av fattigdom. Det kanskje viktigste grepet er å sikre en stabil boligsituasjon. Tildeling av kommunale utleieboliger og praksis rundt forlengelse av leiekontrakter er derfor sentralt. Videre vil tiltak som videre innføring av gratis kjernetid i SFO, søskenmoderasjoner i SFO og på tvers av SFO og barnehage, økt inntektsgrense for friplass i kulturskolen og støtte til utlånsentraler være viktige. KIF komiteen mener det må slås fast i fattigdomsplanen at alle barn og unge skal ha rett til å delta i minst en fritidsaktivitet.

KIF komiteen vil påpeke at fordelingsutvalget har pekt på barnetrygd som det mest målrettede grepet for å motvirke barnefattigdom. Trondheim kommune bør derfor avslutte dagens praksis med å inntektsberegne barnetrygd for sosialhjelpsmottakere.

Votering:

Ystgaards fellesforslag ble enstemmig vedtatt.

Utnes forslag pkt. 1 – 3 ble enstemmig vedtatt.

Fellesforslag fremmet av Ystgaard ble enstemmig vedtatt.

Nassers forslag ble vedtatt mot 1 stemme (1 H).

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Oppvekstkomite
Møtedato: 16.01.2019
Sak: 1/19

Tittel: **Saksprotokoll - Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat:
Arkivsak: 18/33693

Oppvekstkomiteen har følgende

UTTALELSE:

Oppvekstkomiteen viser til at selv om Trondheim har hatt en fattigdomsplan, har andelen fattige i Trondheim økt de senere åra. Noe av økningen kan forklares med økt innvandring, men ikke alt. Dette kan uansett ikke brukes til å rettferdiggjøre en økning, det er derfor viktig at den kommende planen får en tydelig og konkret handlingsdel. Oppvekstkomiteen vil uttrykke særlig bekymring for de som er i vedvarende fattigdom og ikke minst barn som ikke selv kan gjøre noe for å komme ut av denne situasjonen.

Oppvekstkomiteen mener det viktigste tiltaket på lang sikt er å unngå at nye grupper havner i vedvarende fattigdom. Tilpasset undervisning og god oppfølging av elever som står i fare for å falle ut av skoleløpet er her helt sentralt. Tilsvarende er det viktig med aktivitetsrett for unge mottakere av sosialstønad og muligheten for å forlenge introduksjonsprogrammet for de som trenger en lengre periode med opplæring.

På kort sikt er det viktig med tiltak som motvirker fattigdom eller effektene av fattigdom. Det kanskje viktigste grepet er å sikre en stabil boligsituasjon. Tildeling av kommunale utleieboliger og praksis rundt forlengelse av leiekontrakter er derfor sentralt. Videre vil tiltak som videre innføring av gratis kjernetid i SFO, søskenmoderasjoner i SFO og på tvers av SFO og barnehage, økt inntektsgrense for friplass i kulturskolen og støtte til utlåssentraler være viktige. Oppvekstkomiteen mener det må slås fast i fattigdomsplanen at alle barn og unge skal ha rett til å delta i minst en fritidsaktivitet.

Oppvekstkomiteen vil påpeke at fordelingsutvalget har pekt på barnetrygd som det mest målrettede grepet for å motvirke barnefattigdom. Trondheim kommune bør derfor avslutte dagens praksis med å inntektsberegne barnetrygd for sosialhjelpsmottakere.

Oppvekstkomiteen mener at grunnleggende kunnskaper som lesing, skriving og regning er svært viktig for hvilke muligheter man får senere i livet. Derfor er det viktig at Trondheim har en god og inkluderende kunnskapsskole med tidlig innsats og billigere barnehage for dem

Trondheim kommune

med dårlig råd. På lang sikt vil dette ha stor betydning for barna og gi flere muligheter for barna som vokser opp i Trondheim i dag.

På kortere sikt må kommunen fortsette å stille krav. Å stille krav er å bry seg og for unge sosialhjelpsmottakere er aktivitetsplikt ofte et viktig første steg for å komme tilbake igjen i utdanning eller jobb.

Behandling:

Følgende forslag ble fremmet av **Kenneth T. Kjelsnes (SV)** på vegne av SV, Ap, V, MDG: Oppvekstkomiteen viser til at selv om Trondheim har hatt en fattigdomsplan, har andelen fattige i Trondheim økt de senere åra. Noe av økningen kan forklares med økt innvandring, men ikke alt. Dette kan uansett ikke brukes til å rettferdiggjøre en økning, det er derfor viktig at den kommende planen får en tydelig og konkret handlingsdel. Oppvekstkomiteen vil uttrykke særlig bekymring for de som er i vedvarende fattigdom og ikke minst barn som ikke selv kan gjøre noe for å komme ut av denne situasjonen.

Oppvekstkomiteen mener det viktigste tiltaket på lang sikt er å unngå at nye grupper havner i vedvarende fattigdom. Tilpasset undervisning og god oppfølging av elever som står i fare for å falle ut av skoleløpet er her helt sentralt. Tilsvarende er det viktig med aktivitetsrett for unge mottakere av sosialstønad og muligheten for å forlenge introduksjonsprogrammet for de som trenger en lengre periode med opplæring.

På kort sikt er det viktig med tiltak som motvirker fattigdom eller effektene av fattigdom. Det kanskje viktigste grepet er å sikre en stabil boligsituasjon. Tildeling av kommunale utleieboliger og praksis rundt forlengelse av leiekontrakter er derfor sentralt. Videre vil tiltak som videre innføring av gratis kjernetid i SFO, søskenmoderasjoner i SFO og på tvers av SFO og barnehage, økt inntektsgrense for friplass i kulturskolen og støtte til utlåssentraler være viktige. Oppvekstkomiteen mener det må slås fast i fattigdomsplanen at alle barn og unge skal ha rett til å delta i minst en fritidsaktivitet.

Oppvekstkomiteen vil påpeke at fordelingsutvalget har pekt på barnetrygd som det mest målrettede grepet for å motvirke barnefattigdom. Trondheim kommune bør derfor avslutte dagens praksis med å inntektsberegne barnetrygd for sosialhjelpsmottakere.

Rune Presthus (H) fremmet følgende forslag til uttalelse:

Oppvekstkomiteen mener at grunnleggende kunnskaper som lesing, skriving og regning er svært viktig for hvilke muligheter man får senere i livet. Derfor er det viktig at Trondheim har en god og inkluderende kunnskapskole med tidlig innsats og billigere barnehage for dem med dårlig råd. På lang sikt vil dette ha stor betydning for barna og gi flere muligheter for barna som vokser opp i Trondheim i dag.

På kortere sikt må kommunen fortsette å stille krav. Å stille krav er å bry seg og for unge sosialhjelpsmottakere er aktivitetsplikt ofte et viktig første steg for å komme tilbake igjen i utdanning eller jobb.

Votering:

Trondheim kommune

Fellesforslag fremmet av Kjelsnes på vegne av SV, ap, V, MDG ble vedtatt med 8 mott 3 stemmer (2 H, FrP).

Presthus forslag til uttalelse første avsnitt ble vedtatt mot 1 stemme (FrP).

Presthus forslag til uttalelse andre avsnitt ble vedtatt mot 2 stemmer (FrP, SV)

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Helse- og velferdskomiteen
Møtedato: 16.01.2019
Sak: 1/19

Tittel: **Saksprotokoll - Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat: Saken utsatt
Arkivsak: 18/33693

Vedtak

Saken utsettes til neste møte.

Følgende innstilling følger saken.

1. Bystyret godkjenner rådmannens forslag til ny handlingsplan mot fattigdom.

Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023 har følgende mål:

2. Barnefamilier med svak økonomi skal få god og koordinert hjelp fra Trondheim kommune. Barn og voksne skal følges opp samtidig.
3. Barn og unge i familier med svak økonomi skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter.
4. NAV-kontorene skal i samarbeid med brukere, arbeidsgiver og andre jakte på de beste formene for tiltak og oppfølging, og hver enkelt bruker skal få den hjelpen som gir vedkommende best og mest effektiv bistand til å bli selvforsørget.
5. Innbyggere som har varige helseproblem skal få hjelp som bidrar til at de får en stabil og forutsigbar tilværelse.
6. Alle ansatte i forvaltningstjenesten (NAV, helse- og velferdskontorene og barne- og familietjenesten) skal ha kompetanse på helhetlig familiearbeid. Ansatte skal ha tilstrekkelig kompetanse på ungdomsarbeid, boligrådgivning og økonomisk råd og veiledning til å kunne henvise riktig.
7. Kommunen skal være lærings- og treningsarena

Behandling:

Tilleggsnotat datert 29.11.2018 fra rådmannen, sendt på e-post 10.12.2018

Trondheim kommune

Marte Løvik(Sp) forslag:

Saken utsettes til neste møte.

Votering

Løviks forslag ble enstemmig vedtatt

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Helse- og velferdskomiteen
Møtedato: 13.02.2019
Sak: 1/19

Tittel: **Saksprotokoll - Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat: Annet forslag vedtatt
Arkivsak: 18/33693

Vedtak

Saken sendes bystyret med slik

INNSTILLING:

1. Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019 – 2023 har følgende mål:
  - a. Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023 har som overordnet målsetting å redusere fattigdom blant innbyggerne.
  - b. Barnefamilier med svak økonomi skal få god og koordinert hjelp fra Trondheim kommune. Barn og voksne skal følges opp samtidig.
  - c. Alle skal ha et godt sted å bo, og en trygg bolig er et viktig grunnlag for å nå de øvrige målene i fattigdomsplanen. Innbyggere som har behov for kommunal bolig skal sikres mest mulig stabile boforhold
  - d. Fattigdomsplanen skal bidra til å sikre alle barns rett til hvile, fritid og lek og til å delta i kunst og kulturliv. Barn skal kunne velge det fritidstilbudet de selv ønsker.
  - e. Et nært og forpliktende samarbeid på tvers av kommunale tjenester skal sikres, og familier med behov for hjelp skal ha en primærkontakt.
  - f. Ungdom som mottar sosialhjelp eller er i risiko for å måtte behøve sosialhjelp skal kartlegges og få relevante tiltak som raskt leder tilbake til utdanning eller arbeid
  - g. NAV-kontorene skal i samarbeid med brukere, arbeidsgiver og andre jakte på de beste formene for tiltak og oppfølging, og hver enkelt bruker skal få den hjelpen som gir vedkommende best og mest effektiv bistand til å bli selvforsørget.
  - h. Innbyggere som har varige helseproblem skal få hjelp som bidrar til at de får en stabil og meningsfylt tilværelse
  - i. Alle ansatte i forvaltningstjenesten (NAV, helse- og velferdskontorene og barne- og familietjenesten) skal ha kompetanse på helhetlig familiearbeid. Ansatte skal ha tilstrekkelig kompetanse på ungdomsarbeid, boligrådgivning og økonomisk råd og veiledning til å kunne henvise riktig.
  - j. Kommunen skal være lærings- og treningsarena, og øke andelen ansatte med nedsatt funksjonsevne.

Trondheim kommune

- k. Fattigdomsplanen skal bidra til å oppfylle kommunens mål om å øke andelen av tjenester innen helse og velferd som utføres av ideell sektor.
2. Rådmannen bes utarbeide forslag til resultatmål og tiltak for de nye målene vedtatt av bystyret, og legge disse frem for formannskapet til politisk behandling.
  3. Bystyret godkjenner rådmannens forslag til ny handlingsplan mot fattigdom, med følgende endringer:
    - a. Bystyret ber NAV sørge for at mennesker med varig uføretrygd som ønsker å komme tilbake i arbeid, skal få hjelp til dette uten å miste sin økonomiske trygghet.
    - b. Nivået på sosialhjelp for familier skal økes i planperioden ved at barnetrygden holdes utenfor beregningsgrunnlaget. Rådmannen bes vurdere om det er nødvendig med en ytterligere økning i ungdomssatsene for å oppnå fattigdomsplanens mål.
    - c. I situasjoner hvor familier som lever på sosialhjelp ikke betaler SFO og barna derfor mister sin plass, skal kommunens oppfølging være å kartlegge årsak og finne løsninger som bidrar til at barna kan beholde SFO – tilbudet.
    - d. I samarbeid med idretten skal det legges til rette for flere byttedager og utlånsordninger for idrettsutstyr innenfor et bredt spekter av ulike idretter.
    - d. Rådmannen bes gjennomgå retningslinjene for tildeling av stønad til fritidsaktiviteter og utstyr gjennom NAV, slik at man sikrer enhetlig praksis og at alle som trenger det får innvilget sine søknader. Informasjon om stønaden må gis til alle, både direkte og via idretten selv.
    - d. Mennesker som har fått innvilget startlån skal få tilbud om praktisk bistand til kjøp av bolig, slik at man får kjøpt bolig som er i god stand og tilpasset behovet.
    - d. Trondheim kommune skal bidra til at brukere med varige helseproblemer opplever økt livskvalitet og livsmestring, for eksempel gjennom frivillig arbeid eller andre meningsfylte aktiviteter.
    - d. Trondheim kommune skal bidra til utviklingen av et nasjonalt aktivitetskort for at barn i lavinntektsfamilier skal kunne delta i fritidsaktiviteter
  4. Bystyret ber rådmannen i boligpolitisk plan redegjøre for hvordan den sosiale boligpolitikken i større grad kan ha barns beste som premiss, og sikrer god oppfølging av familiene, med kontraktslengder og vilkår tilpasset familiens behov. Det må legges særlig vekt på at barn skal bo trygt og godt og sikres stabile boforhold.
  5. Bystyret ber rådmannen komme tilbake med en sak om hvordan likemannsarbeid/erfaringskonsulenter kan benyttes innen arbeid mot fattigdom.
  6. Retten til arbeidsavklaringspenger er redusert fra fire til tre år og kravene er innskjerpet. Dette har medført at en gruppe av ulike årsaker står uten inntekt etter tre år og blir avhengige av sosialhjelp. Bystyret ber rådmannen komme tilbake med en sak hvor omfanget kartlegges og tiltak vurderes.

Saksordfører: Hildegunn Gutvik (Ap)

Trondheim kommune

Behandling:

Morten Kokaas (PP) Tilleggsforslag:

Bystyret ber rådmannen fremme en sak som vurderer kommunalt frikort for egenandeler ved helsetjenester som virkemiddel, slik at personer med varig lav inntekt kan benytte seg av nødvendige helsetjenester. Oslo kommunes modell for kommunalt frikort legges til grunn for det videre arbeid.

Bystyret mener at en kommunal ytelse bør vurderes å være et supplement til ulike trygdeytelser etter lov om trygdeytelser. Formålet bør være at frikort skal sikre at personer med varig lav inntekt kan benytte seg av nødvendige helsetjenester. Ordningen er behovsprøvd, som i praksis betyr at normen ved livsopphold legges til grunn ved beregninger, og det tas utgangspunkt i personer som allerede mottar økonomisk sosialhjelp.

Turid Stenseth (Ap) Alternativt forslag pva Sp, Ap, KrF, MDG, PP og H

1. Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019 – 2023 har følgende mål:
  - a. Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023 har som overordnet målsetting å redusere fattigdom blant innbyggerne.
  - b. Barnefamilier med svak økonomi skal få god og koordinert hjelp fra Trondheim kommune. Barn og voksne skal følges opp samtidig.
  - c. Alle skal ha et godt sted å bo, og en trygg bolig er et viktig grunnlag for å nå de øvrige målene i fattigdomsplanen. Innbyggere som har behov for kommunal bolig skal sikres mest mulig stabile boforhold
  - d. Fattigdomsplanen skal bidra til å sikre alle barns rett til hvile, fritid og lek og til å delta i kunst og kulturliv. Barn skal kunne velge det fritidstilbudet de selv ønsker.
  - e. Et nært og forpliktende samarbeid på tvers av kommunale tjenester skal sikres, og familier med behov for hjelp skal ha en primærkontakt.
  - f. Ungdom som mottar sosialhjelp eller er i risiko for å måtte behøve sosialhjelp skal kartlegges og få relevante tiltak som raskt leder tilbake til utdanning eller arbeid
  - g. NAV-kontorene skal i samarbeid med brukere, arbeidsgiver og andre jakte på de beste formene for tiltak og oppfølging, og hver enkelt bruker skal få den hjelpen som gir vedkommende best og mest effektiv bistand til å bli selvforsørget.
  - h. Innbyggere som har varige helseproblem skal få hjelp som bidrar til at de får en stabil og meningsfylt tilværelse
  - i. Alle ansatte i forvaltningstjenesten (NAV, helse- og velferdskontorene og barne- og familietjenesten) skal ha kompetanse på helhetlig familiearbeid. Ansatte skal ha tilstrekkelig kompetanse på ungdomsarbeid, boligrådgivning og økonomisk råd og veiledning til å kunne henvise riktig.
  - j. Kommunen skal være lærings- og treningsarena, og øke andelen ansatte med nedsatt funksjonsevne.
  - k. Fattigdomsplanen skal bidra til å oppfylle kommunens mål om å øke andelen av tjenester innen helse og velferd som utføres av ideell sektor.

2. Rådmannen bes utarbeide forslag til resultatmål og tiltak for de nye målene vedtatt av bystyret, og legge disse frem for formannskapet til politisk behandling.

Trondheim kommune

3. Bystyret godkjenner rådmannens forslag til ny handlingsplan mot fattigdom, med følgende endringer:

- a. Bystyret ber NAV sørge for at mennesker med varig uføretrygd som ønsker å komme tilbake i arbeid, skal få hjelp til dette uten å miste sin økonomiske trygghet.
- b. Nivået på sosialhjelp for familier skal økes i planperioden ved at barnetrygden holdes utenfor beregningsgrunnlaget. Rådmannen bes vurdere om det er nødvendig med en ytterligere økning i ungdomssatsene for å oppnå fattigdomsplanens mål.
- c. situasjoner hvor familier som lever på sosialhjelp ikke betaler SFO og barna derfor mister sin plass, skal kommunens oppfølging være å kartlegge årsak og finne løsninger som bidrar til at barna kan beholde SFO – tilbudet.
- d. I samarbeid med idretten skal det legges til rette for flere byttedager og utlånsordninger for idrettsutstyr innenfor et bredt spekter av ulike idretter.
- d. Rådmannen bes gjennomgå retningslinjene for tildeling av stønad til fritidsaktiviteter og utstyr gjennom NAV, slik at man sikrer enhetlig praksis og at alle som trenger det får innvilget sine søknader. Informasjon om stønaden må gis til alle, både direkte og via idretten selv.
- d. Mennesker som har fått innvilget startlån skal få tilbud om praktisk bistand til kjøp av bolig, slik at man får kjøpt bolig som er i god stand og tilpasset behovet.
- d. Trondheim kommune skal bidra til at brukere med varige helseproblemer opplever økt livskvalitet og livsmestring, for eksempel gjennom frivillig arbeid eller andre meningsfylte aktiviteter.
- d. Trondheim kommune skal bidra til utviklingen av et nasjonalt aktivitetskort for at barn i lavinntektsfamilier skal kunne delta i fritidsaktiviteter

4. Bystyret ber rådmannen i boligpolitisk plan redegjøre for hvordan den sosiale boligpolitikken i større grad kan ha barns beste som premiss, og sikrer god oppfølging av familiene, med kontraktslengder og vilkår tilpasset familiens behov. Det må legges særlig vekt på at barn skal bo trygt og godt og sikres stabile boforhold.

5. Bystyret ber rådmannen komme tilbake med en sak om hvordan likemannsarbeid/erfaringskonsulenter kan benyttes innen arbeid mot fattigdom.

Arne Byrkjeflot (Rødt), forslag pva Rødt, KrF, PP

Retten til arbeidsavklaringspenger er redusert fra fire til tre år og kravene er innskjerpet. Dette har medført at en gruppe av ulike årsaker står uten inntekt etter tre år og blir avhengige av sosialhjelp. Omfanget ønskes kartlagt og tiltak vurdert

Votering

Ved alternativ votering mellom innstillinga og Stenseths forslag, ble Stenseths forslag enstemmig vedtatt

Kokaas forslag falt mot tre stemmer (PP, Rødt, MDG)

Byrkjeflots forslag ble vedtatt mot to stemmer (H, FrP)

Trondheim kommune

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Trondheim kommune

Saksframlegg

Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023

Arkivsak.: 18/33693

Forslag til innstilling:

1. Bystyret godkjenner rådmannens forslag til ny handlingsplan mot fattigdom.

Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023 har følgende mål:

2. Barnefamilier med svak økonomi skal få god og koordinert hjelp fra Trondheim kommune. Barn og voksne skal følges opp samtidig.
3. Barn og unge i familier med svak økonomi skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter.
4. NAV-kontorene skal i samarbeid med brukere, arbeidsgiver og andre jakte på de beste formene for tiltak og oppfølging, og hver enkelt bruker skal få den hjelpen som gir vedkommende best og mest effektiv bistand til å bli selvforsørget.
5. Innbyggere som har varige helseproblem skal få hjelp som bidrar til at de får en stabil og forutsigbar tilværelse.
6. Alle ansatte i forvaltningstjenesten (NAV, helse- og velferdskontorene og barne- og familietjenesten) skal ha kompetanse på helhetlig familiearbeid. Ansatte skal ha tilstrekkelig kompetanse på ungdomsarbeid, boligrådgivning og økonomisk råd og veiledning til å kunne henvise riktig.
7. Kommunen skal være lærings- og treningsarena

1. Bakgrunn:

Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom behøver en oppdatering. Den første handlingsplanen ble lagt fram i 2008 og rullert i 2013. Planen rådmannen legger fram nå er tredje rullering.

Bruken av begrepet "fattigdom" er diskutert i begge de foregående planene og er fortsatt problematisk. Å være i målgruppen for fattigdomstiltak kan oppleves som lite verdig. Begrepet fattigdom sier heller ingenting om livsinnhold. Vi velger likevel å bruke begrepet fordi det er mest dekkende for problematikken og innarbeidet på området. Rådmannen har fortsatt fokus på økonomisk fattigdom og de utfordringene som følger av det.

Trondheim kommune

Planens hovedtema er at fattigdom er knyttet til manglende arbeidsinntekt, og kommunens tiltak for å sikre at folk kommer i jobb er den viktigste innsatsen vi kan gjøre for å redusere fattigdommen i byen. Denne innsatsen gjøres først og fremst i skoleverket da en fullført utdanning er det beste utgangspunktet for å ha et stabilt fotfeste i arbeidslivet. Det generelle arbeidet som gjøres i skole og barnehage for å sikre at alle barn har et godt oppvekstmiljø, et godt læringsmiljø og får nødvendig støtte, er kommunens viktigste fattigdomsforebyggende arbeid.

Når folk først har kommet i en situasjon der inntekten er for lav, er det NAV-kontorene som både skal sikre livsopphold og bistå slik at folk finner en jobb eller kommer tilbake i utdanning. NAVs tiltak har derfor hovedfokus i fattigdomsplanen. Bolig er et annet hovedtema knyttet til fattigdomsproblematikk og boligområdet dekkes av "Boligpolitisk plan" som kommer til politisk behandling høsten 2018.

Barn i familier med lav inntekt kan få dårligere oppvekstvilkår enn jevnaldrende. Barnas vilkår er det andre hovedområdet i fattigdomsplanen. Barna skal sees av hjelpeapparatet og deres situasjon skal vurderes særskilt. Å sikre at alle barn har tilgang til de normale sosiale arenaene der barn møtes er viktig, og barn i fattige familier skal ha tilgang til barnehage, SFO og fritidsaktiviteter.

2. Status etter forrige planperiode:

Hovedmål 1: Alle som behøver økonomisk støtte skal få mulighet til aktive tiltak som leder mot arbeid.

Økonomisk sosialhjelp er en subsidiær ytelse, og NAV-kontorene har i saksbehandling av økonomisk sosialhjelp stort fokus på tiltak som kan bidra til å gjøre den som søker selvhjulpen. En andel av de som mottar økonomisk sosialhjelp, skal av helsemessige årsaker ikke inn i arbeidsrettede tiltak, men heller ha helserettet oppfølging eller behandling. Saksbehandler registrerer om det knyttes vilkår om aktivitet til et sosialhjelpsvedtak.

Jobbhusene er et sentralt tilbud hvor unge sosialhjelpsmottakere får arbeidsrettet oppfølging gjennom kurs og gruppeaktiviteter om de ikke er helt klare for å gå ut i praksis. NAV-kontorene opplever dette som et nyttig tilbud i arbeidet med de ungdommene som behøver en ekstra runde med oppfølging. Videre er kvalifiseringsprogrammet med toårig arbeidsrettet program tilpasset den enkelte deltaker et tiltak som har vist stor overgang til jobb i Trondheim.

Trondheim kommune skal drive med kontinuerlig kunnskapsutvikling knyttet til hvilke tiltak som mest effektivt leder mot arbeidslivet. I denne planperioden har Trondheim kommune, NAV fylke, NTNU og NTNU (HiST) i tett samarbeid med brukerne hatt et felles kompetanseutviklingsprosjekt "Praksis og kunnskapsutvikling i NAV". Prosjektet har bidratt til fagutvikling og ny kunnskap om arbeidsmetoder i NAV-kontorene.

Arbeid med flyktninger har hatt stort fokus i planperioden. NAV og INN har jobbet tett med å utvikle både samhandling mellom virksomhetene og tiltak som kan lede flyktninger raskt inn i arbeid eller utdanning. Arbeidet har vært krevende ettersom det i planperioden har blitt bosatt et rekordstort antall flyktninger.

Trondheim kommune

Vi har kommet nærmere målsetningen om aktive tiltak, og resultatene av aktivitetsrett ser lovende ut per i dag med et fall i antallet unge brukere. Det er likevel grunn til fortsatt å ha området som et hovedfokus ved kontorene, og målsettingen foreslås videreført, nå med fokus på de under 30 år.

Hovedmål 2: Økonomisk sosialhjelp er en midlertidig ytelse.

Antallet langtidsmottakere av sosialhjelp har vært nokså stabilt i planperioden.

NAV-kontorene har operert med faste saksbehandlere til sosialhjelpsmottakere. Dette bidrar til at saksbehandlerne har større mulighet til å sette inn riktig arbeidsrettede tiltak.

NAV-kontorene har den siste planperioden organisert arbeidet slik at de har jobbet med tettere individuell oppfølging av ungdom og barnefamilier som mottar økonomisk sosialhjelp. NAV-kontorene opplyser at dette har gitt gode resultater knyttet til overgang til arbeid, men resultatene er fortsatt best der det er egne prosjekt knyttet til arbeidet. I budsjettet for 2018 fikk NAV-kontorene ressurser for å særorganisere familiearbeidet på begge kontorene.

Flyktninger som har hatt status som enslig mindreårig, men som fortsatt ikke er ferdig med grunnskole, har i siste planperiode fått en livsoppholdsordning som en form for stipend. Hensikten har vært å gi dem en forutsigbar økonomi. Stønadene har vært på nivå med studielån. Videre har ordningen oppmuntret til å ta deltidsarbeid ved siden av skolegang ved at inntekt under 1G ikke har ført til reduksjon av ytelsen. Dette har vært en lavfrekvent ordning, og det er vanskelig å evaluere om det har fungert etter hensikten. Når vi går inn i en ny planperiode, har antallet økt kraftig, og vi får bedre anledning til å vurdere om ordninger gir den virkningen man ønsker.

De offentlige servicekontorene (OSK) har hatt samarbeid rundt langtidsmottakere av sosialhjelp som har behov for tjenester fra mer enn ett av kontorene. Det har vist seg vanskelig å ta ut troverdige tall på hvor mange som har mottatt sosialhjelp i mer enn tre år, men rådmannen anslår at det per i dag er rundt 200 mennesker i byen som har hatt sosialhjelp som hovedinntekt i tre år eller mer. En god del brukere lever hovedsakelig av sosialhjelp, men vil innimellom være ute av ordningen. Tall på hvor mange som har hatt vedtak i tre år vil dermed alltid bli for lave til å vise den reelle situasjonen. I tillegg har en god del brukere lave uføreytelser eller ikke rett til uføretrygd selv om de har varig redusert helse og behov for sosialhjelp. Disse har liten mulighet for annen inntekt, og man må dermed akseptere at en del går på økonomisk sosialhjelp lenge.

Målet er ikke nådd, men det er vanskelig å få ut gode tall for å vurdere omløpet i hele gruppa som mottar økonomisk sosialhjelp. Målet bør videreføres med særskilt fokus på å få ungdom og familier ut av sosialhjelp og over i arbeid, utdanning, eller i varige helserettede ytelser der det er grunn til det.

Hovedmål 3: Barnefamilier som mottar økonomisk sosialhjelp skal være kartlagt ved offentlig servicekontor og ved behov motta koordinerte tjenester fra helse- og velferdstjeneste, barne- og familietjenestene og NAV.

De offentlige servicekontorene har rutiner for at barnefamilier som mottar tjenester fra flere aktører, skal oppleve at de mottar koordinerte og helhetlige tjenester. De er fire bydelene i BFT og det er to for voksentjenestene, men alle har strukturer som skal sikre en felles vurdering og koordinering av innsatsen.

Både NAV og helse- og velferdskontorene har rutiner som sier at barns behov skal kartlegges når foreldrene søker om bistand. Dersom det avdekkes at barna har en vanskelig livssituasjon, skal det vurderes å sette inn tiltak.

Trondheim kommune

INN har en dialog om familieliv og barn med alle deltakerne i introduksjonsprogrammet som en del av deres introduksjon til norsk samfunnsliv. I denne planperioden har INN sammen med flere ulike kommunale enheter utviklet et forebyggende tiltak hvor introduksjonsdeltakere med barn får et dialogbasert informasjonstilbud. Målet med dette tilbudet er å drive forebyggende arbeid med særlig fokus på hvordan det er å være foreldre i Norge, og hvilke krav og forventninger som stilles til foreldrerollen. NTNU Samfunnsforskning har evaluert tilbudet og konkluderer med at arbeidet som gjøres i dialoggruppene gir gode resultater.

Tallet på barnefamilier på sosialhjelp er stabilt, med unntak av økning direkte knyttet til flyktningebosettingen i 2016. På de kontorene som har familieprosjekt, har disse gode resultat og dette indikerer at barnefamiliearbeidet lykkes bedre når det særorganiseres enn når det ligger som et mål i ordinær drift. Målet videreføres med forsterket fokus på organisering.

Hovedmål 4: Alle ansatte ved offentlig servicekontor (OSK) skal ha kompetanse på områdene økonomisk råd og veiledning, helhetlig familiearbeid og ungdomsarbeid.

Alle parter i OSK har planer som sikrer et felles ansvar for fagutvikling med fokus på helhetlige brukerløp. NAV-kontorene tilbyr jevnlig kurs i økonomisk råd og veiledning for øvrig ansatte i offentlig servicekontor.

Familieperspektivet skal ivaretas ved alle OSK-kontorene ved at rutiner for arbeid rundt familiene foreligger og at ansatte har kompetanse på helhetlig familieperspektiv.

Alle ansatte i OSK skal samarbeide rundt å skape en god overgang fra barne- til voksentjenester der unge brukere har vedvarende behov.

Rådmannen vurderer at kompetansen i forvaltningsenhetene er god, men at det med ny organisering er viktig å videreføre fokuset.

Hovedmål 5: Boligrådgiving skal gis til alle som har vansker på boligmarkedet.

Helse- og velferdskontorene og NAV-kontorene har på dette området jobbet mye med fagutvikling internt og med samarbeidet mellom enhetene. Dette har resultert i at helse- og velferdskontorene har blitt bedre på å følge retningslinjene for søknadsbehandling, tilbudet treffer målgruppen bedre, og vi har færre som står på venteliste på kommunal bolig og stadig flere klarer på egen hånd eller med bistand å skaffe seg bolig på det private leiemarkedet.

Resultatene fra jobben med å bistå kommunale leietakere med å kjøpe egen bolig viser også gode resultater. I 2014 ble det gjennomført et prosjekt hvor leieforhold med tidsbestemte leiekontrakter ble gjennomgått, i alt 440 leieforhold. Målet var å avdekke leietakere som ikke lenger oppfyller kravene til kommunal bolig. En del av leietakerne fikk bistand til å skaffe bolig på det private boligmarkedet, og i underkant av 200 leietakere fikk tidsbestemte leiekontrakter (3 år). Gjennom god rådgivning og bistand har flere greid å skaffe egen bolig enten på leiemarkedet eller gjennom kjøp av egen bolig.

Booppfølgingen styrkes for å unngå at særskilt vanskeligstilte mister sin bolig. Retningslinjene for søknadsbehandling og tildeling av kommunal bolig gjør at det kan stilles krav om vilkår for tildeling av bolig for de som har utfordringer i bosituasjonen. Søkere som vurderes å ha oppfølgingsbehov for å mestre bosituasjonen, kan kun tildeles bolig under forutsetning av at søkeren går inn i et forpliktende samarbeid med tjenesteapparatet. Det har vært utfordringer

Trondheim kommune

knyttet til å få enheter til å ta ansvaret for denne type oppfølging der det er gitt tilbud om en ordinær utleiebolig.

Bomiljøgruppen som har ansvaret for bomiljøarbeid på systemnivå, beboerorganisering og klagebehandling er nå organisert under HVK Lerkendal.

I planperioden har man i stor grad nådd målsetningen og området er styrket. Tilbakemeldingene fra Mangfoldsrådet tyder likevel på at enkelte brukergrupper ikke får tilfresstillende boligrådgiving. Området tas videre inn revideringen av boligpolitisk handlingsplan.

Hovedmål 6: Alle barn skal ha mulighet til en aktiv fritid, også når familieøkonomien er svak

Barns fritidsaktivitet skal kartlegges som en del av av den felles kartleggingen ved offentlige servicekontor (OSK) av utsatte familier. Midler til barns fritidsaktiviteter skal primært ligge i barnesatsene i økonomisk sosialhjelp. NAV-kontorene skal imidlertid alltid foreta en individuell vurdering i hver familie.

NAV-kontorene har fokus på å informere om Kulturenhetens tilbud, utstyrssentralene og andre tiltak og tilbud som kan være aktuelle for familier med trang økonomi. Det er mulig for NAV-kontoret å gi særskilt støtte til barns aktivitet, og dette benyttes for de familiene kontorene jobber tett med. Redd Barna samarbeider med Trondheim kommune v/ INN og Kulturenheten om introduksjon til fritidstilbud for barn av introduksjonsprogramdeltakere. Målet er at familiene skal bli selvstendige i oppfølging av barnas deltakelse i fritidsaktiviteter.

Det er en utfordring å finne løsninger som sikrer aktivitet for de familiene som ikke tilhører NAV, selv om mulighetene finnes.

Kommunens eget tjenestetilbud innen kulturområdet er en viktig del av en målrettet satsing på mangfold og bredde i kulturtilbudet. Gjennom kommunens egne enheter, Trondheim folkebibliotek, Trondheim kommunale kulturskole og Kulturenheten, bidrar kommunen til et bredt kulturtilbud for ulike brukergrupper, med særskilt prioritering av barn og unge. De kommunale enhetene samarbeider tett med andre tjenesteområder i kommunen for å sikre et godt tilbud for alle uavhengig av sosial, økonomisk eller kulturell bakgrunn.

Biblioteket er en åpen arena som tilbyr gratis utlån av litteratur, film og musikk.

Trondheim folkebibliotek har tilrettelagte tilbud for barn på alle syv avdelingene og har en rekke åpne arrangement for barn. I 2017 hadde biblioteket 59 ulike arrangement rettet mot barn. Flere av avdelingene tilbyr dataspill til bruk i biblioteket. For å gi alle tilgang til digitale verktøy har bibliotekene i Trondheim etablert Folkeverksted med ulike workshops både i bydelene og i sentrum. Saupstad har spesialisert seg på film og har etablert filmverksted med tilgang til ulikt utstyr. I vinterhalvåret har hovedbiblioteket åpent på søndager og i 2017 fikk vi prøvd ut et aktivitetstilbud, SøndagsBarn, for små barn og barnefamilier. Området for barn og unge er ominnredet slik at familier får bedre og flere møteplasser i biblioteket.

Kulturenheten tilbyr en rekke fritidstilbud og kulturarrangement til barn og barnefamilier som er gratis og åpne for alle, både lokalt i bydelene og i sentrum. Eksempler på dette er Barnas Verdensdager og familielørdager i samarbeid med bibliotekene. Målet er at alle barn og barnefamilier har tilgang til fritidsaktiviteter og kulturopplevelser der de bor. Kulturenheten driver også fritidsklubber for barn (1.-4. klasse), tweenies (5.-7.klasse), og unge (13-17 år), på ni steder i bydelene. Fritidsklubbene er gratis og åpne for alle. På Kultursenteret ISAK har ungdom tilgang på lokaler, kompetanse, utstyr og samarbeidspartnere for å utøve, produsere eller oppleve kultur. Det er gratis for ungdom å booke lokaler eller gjøre egne aktiviteter på ISak. Kulturenheten tilbyr også

Trondheim kommune

ferieaktiviteter for barn og unge som er gratis eller har friplasser, blant annet på fritidsklubbene i bydelene og Voll gård.

Kulturenheten legger også til rette for egenorganisert aktivitet ved å tilby introduksjonskurs og ved å stille utstyr, lokaler og byrom gratis tilgjengelig for barn og unge som ønsker å prøve ulike aktiviteter. Trikkestallen og ISAK er eksempler på arenaer hvor kommunen legger til rette for egenorganisert aktivitet. Kommunen legger til rette for at frivillige aktører og FAU-er kan tilby aktiviteter for barn og unge lokalt gjennom tilskuddsordninger og samarbeidsavtaler. Et premiss er at aktivitetene skal være åpne for alle og gratis. Kommunen støtter de etablerte utlånsentralene og samarbeider med disse i forbindelse med større arrangement, aktivitetsdager i skole og barnehage og fritidsaktiviteter. Kulturenheten har en egen utlånsordning for støttekontakter og kommunale enheter.

Kulturskolen tilbyr friplasser til familier med svak økonomi.

Idrettskretsen har ordninger som sørger for at lagene kan tilby friplasser til barn der foreldrene har problem med å betale.

Det er vanskelig å måle i hvilken grad vi har kommet nærmere målet lokalt, men på nasjonalt nivå vet vi at barn i familier som er verre sosioøkonomisk stilt enn gjennomsnittet i mindre grad deltar i fritidsaktiviteter enn andre. Tilbakemeldingene fra Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og NAVs brukerråd tilsier at dette fortsatt er et utfordrende område og målet bør videreføres.

Hovedmål 7: Sosial ulikhet i helse skal forebygges.

Kommunens helsetjenester er tilgjengelige for alle innbyggere, og NAV bistår der det kan være økonomiske årsaker til at noen ikke får et helsetilbud. Forebygging av sosial ulikhet i helse er det sentrale målet for alt folkehelsearbeid i kommunen og folkehelseperspektivet inngår i hele planverket. En lavere sosial ulikhet i helse oppnås gjennom to hovedstrategier: sikre god tilknytning til arbeidslivet og å gi tjenester med god kvalitet til alle barn i Trondheim med særlig vekt på de små barna. Videreføringen av fattigdomsplanen har fokus på arbeidstilknytning og vil derfor virke implisitt mot sosial ulikhet i helse. Det generelle planverket for tjenestene for barn dekker det forebyggende perspektivet.

Hovedmål 8: Borgere fra andre land skal kjenne hvilke tjenester de skal kunne få fra Trondheim Kommune.

Dette har vært et vanskelig punkt å jobbe mot ettersom målgruppen er lite tydelig. Trondheim kommune har siden 2012 hatt et stabilt antall med fattige tilreisende som oppholder seg i byen. Fra sommeren 2012 har kommunen lagt til rette et sanitært tilbud for gruppen. Tilbudet innebærer dusj, vask og skifte av klær, og er åpent tre dager i uken. Det gis også muligheten for kjøp av mat. Frelsesarmeen drifter tilbudet på vegne av kommunen. Justis- og beredskapsdepartementet har de siste årene gitt tilskudd til delvis dekning av tilbudet.

Rådmannen vurderer at vi har gode indikatorer på at målet er nådd. Enhetene som møter disse gruppene har langt bedre kunnskap om hvilke rettigheter gruppa har. Det er i tillegg et etablert tilbud til fattige tilreisende.

Hovedmål 9: Trondheim kommune skal legge til rette for at flere kan benytte kommunens

Trondheim kommune

virkeområde som arbeidstreningsarena.

Personaltjenesten og INN startet i 2012/2013 arbeidet med å opprette en kommunal praksisbank som skulle legge til rette for å nå målet i handlingsplanen for et inkluderende arbeidsliv om at alle enheter skal ta i mot folk som behøver arbeidstrening og praksis. Den tekniske løsningen som ble valgt viste seg krevende å bruke. Resultatet har blitt at NAV, INN og til en viss grad EVO fortsatt avtaler praksis direkte med kommunens enheter, og det er umulig å si noe om utviklingen på området. Personaltjenesten har nå tatt initiativ til å ta i bruk en ny teknisk løsning som gir bedre mulighet til å følge opp enhetenes arbeid.

Vi har ingen måte å vite om målet er nådd, men rapportene fra NAV og INN tyder på at de fortsatt kan være utfordrende å finne arbeidstreningsplasser innenfor kommunen. I en tid der vi har bosatt svært mange flyktninger som behøver arbeidstrening, foreslås målsetningen videreført.

3. Handlingsplan 2019-2023:

Rådmannens forslag til handlingsplan mot fattigdom 2019-2023 er publisert på et eget nettsted, https://sites.google.com/s/10i6u3l1a3Bxv62wGXte8MM63gxixFVjy/p/1mZZgBqTPxejINL5hYyD0_RiYJ-3QUnnH/edit?authuser=1

4. Innspill fra kommunale råd og utvalg.

Rådmannens forslag til ny handlingsplan ble behandlet i kommunale råd og utvalg i uke 46.

Studentrådet spilte inn forslag til tiltak som kan lette studentenes økonomiske situasjon. I handlingsplanen mot fattigdom skal tiltak rettet mot barn videreutvikles for å sikre at alle barn i lavinntektsfamilier kan ha en aktiv fritid, også barn i studenthusholdninger som ellers ikke har kontakt med det kommunale apparatet. Studentrådet spiller inn forslag til tiltak som kan gjøre helsetjenester og kollektivtransport billigere for studenter. Studentene har en presset økonomisk situasjon knyttet til at studiefinansieringen ikke alltid dekker levekostandene. Rådmannen mener likevel det ikke er riktig å kompensere for statlige ordninger på lokalt nivå. Studentene tematiserer tilgang til helsetjenester for studentene. Dette er et viktig punkt, men passer bedre inn i annet planverk enn i fattigdomsplanen. Studentene etterspør også kommunale deltids- og sommerjobber. Det finnes allerede en rekke slike jobber, noen som er skreddersydd for studenter og andre som er åpne for alle, men hvor studentene alltid er sterke søkere. Dette er viktige tilbud, men som også må sees i annen kontekst enn kommunens fattigdomsarbeid.

Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne (KFU) ber om bedre informasjon om tilbud til aktivitetstilbud. Rådmannen er enig i at dette er på sin plass og legger det inn i handlingsplanen. KFU ber også om at brukerbegrepet tas ut av planen. Det er et godt innspill, men i enkelte sammenhenger er det likevel det mest dekkende begrepet.

Seniorrådet ber om at regelmessighet knyttet til skole og nærmiljø får et fokus. Rådmannen er enig i at de regelmessige aktivitetene for barn og unge er viktigst for å sikre en aktiv fritid og tar med dette inn i det videre arbeidet på området.

Seniorrådet vil også at eldres helse, bosituasjon og ensomhetsproblematikk får plass. Dette er svært sentrale tema, men er ikke nødvendigvis knyttet til inntekts situasjonen og passer bedre inn i annet planverk. Eldreplan og strategiene for aldersvennlig by tematiserer disse områdene.

Trondheim kommune

Mangfoldsrådet drar inn FNs bærekraftsmål om sosial bærekraft som et underliggende tema for fattigdomsplanen. Selve planen er et ledd i kommunens arbeid med bærekraftsmålene og dette kan godt synliggjøres bedre. Rådet tematiserer også flere av momentene som er beskrevet i planen, og rådets innspill tas med i iverksettingsarbeidet.

5. Økonomiske konsekvenser for kommunen

Handlingsplanen mot fattigdom skal iverksettes innenfor eksisterende budsjettammer.

6. Konsekvenser for klima og det ytre miljø

Handlingsplanen har ingen konsekvenser for klima eller det ytre miljø.

7. Rådmannens vurdering og konklusjon

Det viktigste arbeidet mot fattigdom gjøres i de ordinære tiltakene rettet mot barn og unge. Barnehager og skoler med gode og inkluderende læringsmiljø skal sikre at oppvoksende innbyggere får formell kompetanse og blir trygge mennesker som har tilhørighet til samfunnet rundt seg.

Fattigdomsplanen har fokus på den gruppen som av ulike årsaker ikke deltar i arbeidslivet. Hovedgrepet i planen er tiltak som skal støtte folk tilbake eller for første gang inn i arbeid. Kommunens virkemidler her ligger primært i NAV-kontorene i samarbeid med mange andre. Trondheim kommune som byens største arbeidsgiver har i tillegg en rolle hvor vi bør strekke oss langt for å være reelt inkluderende.

I tillegg har planen et fokus på kompenserende tiltak for barn i familier med lav inntekt. Barnas situasjon skal ha fokus, og dette setter krav til samarbeid mellom alle aktørene som må bidra. I tillegg skal vi ha et fokus på barnas fritid, og sikre at også barn i fattige familier kan delta på de vanlige arenaene der barn møtes utenfor skoletiden.

Rådmannen vurderer at hovedlinjene i de foregående planene, men fokus på arbeidsdeltakelse, familietilnærming og kompetanse er riktige å videreføre også i en ny planperiode.

Rådmannen i Trondheim, 15.11.2018

Helge Garåsen
kommunaldirektør

Ingvild Heggstad
Hilde Vinsnes
Kristin Dypvik
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Vedlegg:
Protokoll Trondheim Studentråd
Protokoll KFU
Protokoll Mangfoldsrådet

Trondheim kommune

Protokoll Trondheim seniorråd

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Trondheim Studentråd
Møtedato: 13.11.2018
Sak: 11/18

Tittel: **Saksprotokoll - Til uttalelse: Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat: Behandlet
Arkivsak: 18/33693

Vedtak:

Trondheim studentråd gir følgende

UTTALE:

Følgende fellesforslag til uttalelse ble fremmet:

Studenters inntekt gjør at de faller inn under fattigdomsgrensa. Studentrådet mener derfor at studenter og tiltak for å bedre studenters økonomiske situasjon, burde være en naturlig del av kommunens handlingsplan mot fattigdom. Omtrent en av fem innbyggere i Trondheim er en student, og studentrådet mener derfor at det burde ligge inne et mål på handlingsplanen der man iverksetter tiltak også rettet mot det å hjelpe studenters økonomiske situasjon.

Forslag til et nytt mål på handlingsplanen:

«Kommunen skal igangsette tiltak for økonomisk vanskeligstilte studenter»

Forslag til tiltak:

“-Kommunen kan gå foran som et eksempel å vise at man etter fylte 20 år fremdeles bør få tilskudd til tannlegeutgifter dersom man er student. Tiltak kan også være å satse på kommunal tannlege, og la studenter gå dit til rabattert pris.

-En stor andel av studentene i Trondheim har ingen fastlege i kommunen. Det bør iverksettes tiltak som sørger for at legesenter som er beregnet for studenter, har studenter som hovedpasientgruppe.

-Prisen man betaler for å reise kollektivt i kommunen utgjør en vesentlig del av totalinntekten til en student. Ved å redusere denne utgiften for studentene kan kommunen bidra til å bedre studentenes økonomiske situasjon.

-Kommunen kan dra større nytte av det faglige potensiale som ligger i byens studenter ved å tilby flere relevante sommer- og deltidsjobber. Dette vil øke studentenes inntekt, og dermed bedre deres økonomiske situasjon.”

Trondheim kommune

Rådmannen skriver selv at utdanning er det beste utgangspunktet for å ha et stabilt fotfeste i arbeidslivet. Kommunen bør derfor også ta ansvar i samarbeid med staten og utdanningsinstitusjoner for at flest mulig har anledning til å fullføre også høyere utdanning. Statens ansvar ligger i å øke studiestøtten til 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Inntil dette blir gjort, burde Trondheim gå foran som en foregangskommune, og se på andre alternativer til hvordan man på kommunalt nivå kan bedre den økonomiske situasjonen til studentene i kommunen. Dette er noe man også burde samarbeide med utdanningsinstitusjonene om å finne en løsning på.

Behandling:

Følgende fellesforslag til uttalelse ble fremmet:

Studenters inntekt gjør at de faller inn under fattigdomsgrensa. Studentrådet mener derfor at studenter og tiltak for å bedre studenters økonomiske situasjon, burde være en naturlig del av kommunens handlingsplan mot fattigdom. Omtrent en av fem innbyggere i Trondheim er en student, og studentrådet mener derfor at det burde ligge inne et mål på handlingsplanen der man iverksetter tiltak også rettet mot det å hjelpe studenters økonomiske situasjon.

Forslag til et nytt mål på handlingsplanen:

«Kommunen skal igangsette tiltak for økonomisk vanskeligstilte studenter»

Forslag til tiltak:

“-Kommunen kan gå foran som et eksempel å vise at man etter fylte 20 år fremdeles bør få tilskudd til tannlegeutgifter dersom man er student. Tiltak kan også være å satse på kommunal tannlege, og la studenter gå dit til rabattert pris.

-En stor andel av studentene i Trondheim har ingen fastlege i kommunen. Det bør iverksettes tiltak som sørger for at legesenter som er beregnet for studenter, har studenter som hovedpasientgruppe.

-Prisen man betaler for å reise kollektivt i kommunen utgjør en vesentlig del av totalinntekten til en student. Ved å redusere denne utgiften for studentene kan kommunen bidra til å bedre studentenes økonomiske situasjon.

-Kommunen kan dra større nytte av det faglige potensiale som ligger i byens studenter ved å tilby flere relevante sommer- og deltidsjobber. Dette vil øke studentenes inntekt, og dermed bedre deres økonomiske situasjon.”

Rådmannen skriver selv at utdanning er det beste utgangspunktet for å ha et stabilt fotfeste i arbeidslivet. Kommunen bør derfor også ta ansvar i samarbeid med staten og utdanningsinstitusjoner for at flest mulig har anledning til å fullføre også høyere utdanning. Statens ansvar ligger i å øke studiestøtten til 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Inntil dette blir gjort, burde Trondheim gå foran som en foregangskommune, og se på andre alternativer til hvordan man på kommunalt nivå kan bedre den økonomiske situasjonen til studentene i kommunen. Dette er noe man også burde samarbeide med utdanningsinstitusjonene om å finne en løsning på.

Votering:

Forslag til uttalelse ble enstemmig vedtatt.

Trondheim kommune

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Mangfoldsrådet
Møtedato: 13.11.2018
Sak: 14/18

Tittel: **Saksprotokoll - Til uttalelse: Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat: Behandlet
Arkivsak: 18/33693

Vedtak:

Mangfoldsrådet gir følgende

UTTALELSE:

Trondheim har store levekårsutfordringer i mange ulike deler av byen. Arbeidsledighet, fattigdom, uførhet, og dårlige boforhold kan medføre utenforskap og være sterkt frihetsbegrensende. En hovedårsak til at familier har vedvarende lav inntekt er at en eller begge foreldre er utenfor arbeidslivet.

Alle som bor i Trondheim skal få en sjanse til å lykkes i livet. Alle skal føle seg trygge på at man ikke blir utsatt for diskriminering og undertrykking i det moderne og mangfoldige Trondheim. Bekjempelse av kriminalitet og vold er helt nødvendig for og i det hele tatt kunne begynne å gi folk den friheten og tryggheten de trenger for å lykkes.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom å bekjempe ulikhet. Trondheim skal ta ansvar og bidra til at bærekraftsmålene nås.

Et av de viktigste bærekraftselementene som omtales i kommuneplanens samfunnsdel er sosial bærekraft. Sosial solidaritet handler blant annet om å skape gode, helsefremmende omgivelser for mennesker. Å skape disse omgivelsene handler også i stor grad om å ta vare på de kvalitetene omgivelsene tilfører innbyggerne i dag.

Bolig

Trondheim er en trygg by med lite kriminalitet i forhold til de fleste andre storbyer. Det er likevel nødvendig å styrke innsatsen for å opprettholde denne situasjonen.

Alle Trondheims innbyggere fortjener verdige boforhold. Noen vil ha behov for å leie en kommunal bolig, mens andre trenger bistand for å komme inn på boligmarkedet. Dette må følges opp.

Øke antall kommunale boliger i tråd med behovet, og hjelpe eksisterende beboere over i ordinær bolig. Ha tilrettelagte og forsterkede kommunale boliger til grupper med lav boevne, å vurdere om flere av de med dårligst boevne ville fått et bedre tilbud på institusjon. Åpne for

Trondheim kommune

at brukere av kommunale boliger gradvis kan kjøpe seg opp i form av 'leie til eie' ordninger. Som viser seg og være en vellykket ordning.

Merknad til punkt 2:

Gratis SFO for lavinntektsfamilier. Kommunen må legge til rette økonomisk for at skolene skal ha mulighet til å gi gratis SFO i enkelttilfeller hvor familieøkonomien ikke er sterk nok.

Merknad til punkt 3:

Trondheim Kommune skal satse på flere lavterskel fritidstilbud og fritidsaktiviteter som er gratis for alle barn. At tilbudet gjelder alle barn vil også bidra til mindre stigmatisering.

Forslag til tilleggspunkt:

Delingsøkonomi hvor man tilrettelegger for leie, og delingstjenester på ting og utstyr vil kunne hjelpe byens økonomisk vanskeligstilte. Trondheim kommune bør legge til rette for gratis lån eller leie av utstyr til byens befolkning. Dette kan øke muligheten for deltakelse både for voksne og barn.

Forslag til tilleggspunkt:

Øke antall kommunale boliger i tråd med behovet, og hjelpe eksisterende beboere over i ordinær bolig. Åpne for at brukere av kommunale boliger gradvis kan kjøpe seg opp i form av 'leie til eie' ordninger.

Viktig at alle får riktig informasjon om tilbudene, muligheter og aktiviteter som finnes i kommunen og hvilke ytelse man har rett fra NAV ved sykdom, svangerskap, uføre, pensjonister osv.

Folk som er analfabet, snakker ikke norsk, som er ikke flink med data, og eldre har behov for personlig assistanse fra NAV.

Åpne at beboere som leie kommunale boliger har mulighet til å gå fra «leie» til «eie» ordningen.

Folk som har pr. i dag startlån fra kommunen har mulighet å søke bare en gang refinansiering, mens de som har boliglån fra banken kan søke flere ganger. Viktig at kommunen har samme vilkår om refinansiering.

Behandling:

Ingvild Heggstad fra rådmannens fagstab orienterte om saken. Rådets medlemmer fikk anledning til å stille spørsmål.

Det ble fremmet følgende forslag til uttalelse:

Trondheim har store levekårsutfordringer i mange ulike deler av byen. Arbeidsledighet, fattigdom, uførhet, og dårlige boforhold kan medføre utenforskap og være sterkt frihetsbegrensende. En hovedårsak til at familier har vedvarende lav inntekt er at en eller begge foreldre er utenfor arbeidslivet.

Trondheim kommune

Alle som bor i Trondheim skal få en sjanse til å lykkes i livet. Alle skal føle seg trygge på at man ikke blir utsatt for diskriminering og undertrykking i det moderne og mangfoldige Trondheim. Bekjempelse av kriminalitet og vold er helt nødvendig for og i det hele tatt kunne begynne å gi folk den friheten og tryggheten de trenger for å lykkes.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom å bekjempe ulikhet. Trondheim skal ta ansvar og bidra til at bærekraftsmålene nås.

Et av de viktigste bærekraftselementene som omtales i kommuneplanens samfunnsdel er sosial bærekraft. Sosial solidaritet handler blant annet om å skape gode, helsefremmende omgivelser for mennesker. Å skape disse omgivelsene handler også i stor grad om å ta vare på de kvalitetene omgivelsene tilfører innbyggerne i dag.

Bolig

Trondheim er en trygg by med lite kriminalitet i forhold til de fleste andre storbyer. Det er likevel nødvendig å styrke innsatsen for å opprettholde denne situasjonen.

Alle Trondheims innbyggere fortjener verdige boforhold. Noen vil ha behov for å leie en kommunal bolig, mens andre trenger bistand for å komme inn på boligmarkedet. Dette må følges opp.

Øke antall kommunale boliger i tråd med behovet, og hjelpe eksisterende beboere over i ordinær bolig. Ha tilrettelagte og forsterkede kommunale boliger til grupper med lav boevne, å vurdere om flere av de med dårligst boevne ville fått et bedre tilbud på institusjon. Åpne for at brukere av kommunale boliger gradvis kan kjøpe seg opp i form av 'leie til eie' ordninger. Som viser seg og være en vellykket ordning.

Aurora Meland Winger (MDG) fremmet følgende forslag:

Merknad til punkt 2:

Gratis SFO for lavinntektsfamilier. Kommunen må legge til rette økonomisk for at skolene skal ha mulighet til å gi gratis SFO i enkelttilfeller hvor familieøkonomien ikke er sterk nok.

Merknad til punkt 3:

Trondheim Kommune skal satse på flere lavterskel fritidstilbud og fritidsaktiviteter som er gratis for alle barn. At tilbudet gjelder alle barn vil også bidra til mindre stigmatisering.

Forslag til tilleggspunkt:

Delingsøkonomi hvor man tilrettelegger for leie, og delingstjenester på ting og utstyr vil kunne hjelpe byens økonomisk vanskeligstilte. Trondheim kommune bør legge til rette for gratis lån eller leie av utstyr til byens befolkning. Dette kan øke muligheten for deltakelse både for voksne og barn.

Forslag til tilleggspunkt:

Øke antall kommunale boliger i tråd med behovet, og hjelpe eksisterende beboere over i ordinær bolig. Åpne for at brukere av kommunale boliger gradvis kan kjøpe seg opp i form av 'leie til eie' ordninger.

Trondheim kommune

Edhija Mahic fremmet følgende forslag til uttalelse:

Viktig at alle får riktig informasjon om tilbudene, muligheter og aktiviteter som finnes i kommunen og hvilke ytelse man har rett fra NAV ved sykdom, svangerskap, uføre, pensjonister osv.

Folk som er analfabet, snakker ikke norsk, som er ikke flink med data, og eldre har behov for personlig assistanse fra NAV.

Åpne at beboere som leie kommunale boliger har mulighet til å gå fra «leie» til «eie» ordningen.

Folk som har pr. i dag startlån fra kommunen har mulighet å søke bare en gang refinansiering, mens de som har boliglån fra banken kan søke flere ganger. Viktig at kommunen har samme vilkår om refinansiering.

Rådet stiller seg bak alle uttalelsene.

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne
Møtedato: 13.11.2018
Sak: 19/18

Tittel: **Saksprotokoll - Til uttalelse: Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat:
Arkivsak: 18/33693

Vedtak:

Det kommunale rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne mener det er viktig å ha en god politikk for å motvirke fattigdom i byens befolkning. De fleste tiltak for å motvirke fattigdom betinger en aktivitet fra innbygger til kommune. Rådet påpeker at mennesker med nedsatt funksjonsevne og innenfor målgruppen økonomisk fattig kan ha vansker med å finne frem i konglomeratet av tilbud. Kommunen må styrke samarbeidet med frivilligheten slik at økonomisk vanskeligstilte enklere kan ta del i aktiviteter.

Rådet finner det uheldig at kommunen har en boligpolitikk hvor husleie og levekostnader kombinert med varig uføretrygd medfører fattigdom. Dette bør tas tak i ved utarbeidelse av boligpolitisk plan.

Rådet representerer innbyggere med nedsatt funksjonsevne og påpeker at målbæringen i handlingsplanen bør være uten brukerbegrepet.

Behandling:

Rådet arbeidet seg i fellesskap fram til følgende forslag:

Det kommunale rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne mener det er viktig å ha en god politikk for å motvirke fattigdom i byens befolkning. De fleste tiltak for å motvirke fattigdom betinger en aktivitet fra innbygger til kommune. Rådet påpeker at mennesker med nedsatt funksjonsevne og innenfor målgruppen økonomisk fattig kan ha vansker med å finne frem i konglomeratet av tilbud. Kommunen må styrke samarbeidet med frivilligheten slik at økonomisk vanskeligstilte enklere kan ta del i aktiviteter.

Rådet finner det uheldig at kommunen har en boligpolitikk hvor husleie og levekostnader kombinert med varig uføretrygd medfører fattigdom. Dette bør tas tak i ved utarbeidelse av boligpolitisk plan.

Rådet representerer innbyggere med nedsatt funksjonsevne og påpeker at målbæringen i handlingsplanen bør være uten brukerbegrepet.

Trondheim kommune

Votering:

Rådets felles forslag ble enstemmig vedtatt.

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Trondheim kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Trondheim seniorråd
Møtedato: 13.11.2018
Sak: 42/18

Tittel: **Saksprotokoll - Til uttalelse: Trondheim kommunes handlingsplan mot fattigdom 2019-2023**

Resultat:
Arkivsak: 18/33693

Vedtak:

1. Tillegg til pkt 3: Det er viktig med en regelmessighet i aktiviteter knyttet til skole og nærmiljø.
2. Rådet etterlyser et eget punkt i Handlingsplanen mot fattigdom 2019-2023 som omhandler minstepensjonister og eldre med utfordringer knyttet til sykdom, bolig og ensomhet.

Behandling:

Rådgiver Ingvild Heggstad orienterte og svarte på spørsmål.

Astri Seim Ekeland forslag:

1. Tillegg til pkt 3: Det er viktig med en regelmessighet i aktiviteter knyttet til skole og nærmiljø.
2. Rådet etterlyser et eget punkt i Handlingsplanen mot fattigdom 2019-2023 som omhandler minstepensjonister og eldre med utfordringer knyttet til sykdom, bolig og ensomhet.

Votering:

Ekelands forslag ble enstemmig vedtatt.

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift